

Kristian Tvillings prædiken 4. søndag efter påske

Taler

Kristian Tvilling
Sognepræst

Dato

7. maj 2023

Sted

Virum Kirke

Omstændigheder

Prædiken er optaget d. 18. april 2023, men sendt i programmet *Gudstjenesten* på DR1 d. 7. maj 2023 svarende til 4. søndag efter påske.

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 16, vers 5-15

Salmer

Kom, Gud Helligånd, kom brat
Guds igenfødte, ny-levende sjæle
Hvert et lys i livets nat

- 1 ... Og så glæder man sig pludselig lidt mindre til pinse!

Hvis Helligåndens komme betyder, at verden skal overbevises om synd, retfærdighed og dom, lyder det ærlig talt ikke særlig festligt i mine ører.

5

Så handler pinsen ikke så meget om fællesskab og glæde, men mere om, at jeg må acceptere og forstå, at der er en højere retfærdighed, der tilsiger, at jeg som synder bliver dømt til pine i evighedernes evighed.

- 10 Sådan kan det i hvert fald let høres, men spørgsmålet er selvfølgelig, om det også er det, der menes? Sproget kan nogle gange snyde...

En dom er sådan set bare en afgørelse og kan derfor falde ud på flere måder. Bliver man stillet over for en dommer ved retten, kan dommen jo godt lyde på frifindelse. Så en dom har ikke nødvendigvis noget med straf at gøre.

15

På den anden side omtaler vi aldrig en frikendt person som dømt, selvom det jo lige præcis er det, han eller hun er. Uden dom, ingen frifindelse.

- 20 Nej, udtrykket "en dømt person" er i daglig tale reserveret en person, der er idømt en straf – og dommen bliver derfor også i vores almindelige bevidsthed nærmest synonym med straffen.

25 Det er formentlig også det, der gør, at det kan være svært at tale om dommen i religiøs forstand uden at tænke det som en straf – og så er der ikke langt til syrede forestillinger om endeløse svovlsøer og djævle med treforke, der piner de fortabte i den evige ild. Det er der bare ikke ret meget evangelium i.

30 Men selv hvis vi glemmer billederne om helvede og evig straf et øjeblik, ændrer det jo ikke på, at en dom helt grundlæggende må have to mulige udfald: frifindelse eller straf – eller i religiøs forstand frelse eller fortabelse. Og så står der bare tilbage at finde ud af, hvad frelse og fortabelse går ud på – og måske i anden omgang, hvem af os der havner i den ene eller anden gruppe.

35 *Medmindre* selvfølgelig, at Guds dom adskiller sig radikalt fra vores menneskelige domme.

40 Og det ser faktisk ud til at være tilfældet, hvis man ser på Johannesevangeliet som helhed.

Johannes lader flere gange Jesus udtale, at han har fået overdraget magten til at dømme verden – men lige så tit siger han, at han ikke er kommet for at dømme verden, men for at frelse den.

45 Det lyder jo som en selvmodsigelse. Man kan ikke både dømme verden og ikke dømme verden. Det må være enten eller. Man kan ikke både spise en kage og gemme den til i morgen.

50 I det hele taget lyder det hele meget mærkeligt – men det hænger sammen med, at vores forståelse af begreberne ikke nødvendigvis er den samme som Guds.

Når vi hører Jesus tale, bliver det i hvert fald hurtigt klart, at hans udtalelser ikke stemmer overens med vores normale opfattelse af begreberne synd, retfærdighed
55 og dom.

Normalt, når vi taler om synd, mener vi en eller anden form for moralsk angribelighed: vi gør noget forkert og pådrager os skyld. Men ser vi på Jesus, plejer han netop omgang med alle dem, der i vores øjne er moralsk anløbne –
60 alle dem, som man både dengang og i dag nok ofte ville betegne som syndere.

Men i teksten til i dag definerer Jesus synd helt anderledes, end vi ofte tænker det. Synd har åbenbart ikke meget med moral at gøre – det er selve det, at vi ikke
65 tror på ham – dvs. at vi ikke vil erkende, hvem Gud er, selvom han har vist os det. Herunder må vel regnes, at vi insisterer på at tænke Gud som en slags moralsk overdommer, der kommer efter os, hver gang vi gør noget forkert – i stedet for at tænke Gud som den kærlighedens magt, som Jesus åbenbarede for os.

70

Og bedre bliver det ikke med retfærdigheden.

I vores almindelig brug af begrebet handler det altid om *noget for noget, løn som fortjent*. Gør man noget forkert, skal det straffes, gør man noget godt, skal det
75 anerkendes og måske endda belønnes. Det er retfærdigt.

Men hvis vi ser på Guds åbenbaring af sig selv i Jesus, kan vi måske blive lidt klogere på *Guds* retfærdighed.

80 Og her må man sige, at hvis Jesus havde haft det samme begreb om retfærdighed, som vi har, så havde han handlet radikalt anderledes, end han gjorde. Alle syndere i hans nærhed skulle han have straffet, og de retskafne farisæere skulle han have belønnet. I stedet satte han farisæerne på plads og velsignede synderne med sit nærvær.

85

Og hvorfor i alverden dog det? Jo, fordi Gud er kærlighed, og Jesus er et sandt udtryk for, hvem Gud er. Han handlede derfor altid ud af kærlighed, og så bliver ideen om noget for noget erstattet af Guds *nåde*.

90

Men hvad bliver der så af retfærdigheden? Ja, den ændrer selvfølgelig karakter, så det ikke længere handler om skyld, fortjeneste, straf og belønning, men i stedet handler om retfærd – at færdes ret. Og går man kærlighedens vej, så færdes man ret, for så er man forenet med Gud.

95

Derfor kan Jesus i dagens tekst sige, at retfærdighed betyder, at han går til Faderen – han bliver endegyldigt forenet med Gud.

100 Så mangler vi bare dommen – hvad siger Jesus om den? I teksten til 2. pinsedag siger han, at dommen er, at lyset er kommet til verden, og i dag siger han, at

denne verdens fyrste er dømt.

105 Der er umiddelbart to ting, der springer i øjnene ved de to udsagn. Det ene er, at dommen i begge tilfælde omtales fortidigt – dommen er altså allerede faldet – og den anden er, at der åbenbart ikke er tale om, at vi mennesker bliver delt i to grupper: en, der bliver frelst, og en anden, der bliver dømt til evig fortabelse.

110 Lyset er kommet til verden, og denne verdens fyrste er dømt.

Lyset er dejligt – men det er også afslørende. De fleste af os har formentlig gjort noget, der ikke helt tåler dagens lys – og så er det ikke spor rart, når lyset rammer.

115 Men at lyset er kommet til verden, betyder, at sandheden kommer for en dag, og at løgnen derfor bliver dømt ude. Og det er netop, hvad det vil sige, at denne verdens fyrste er dømt.

120 Denne verdens fyrste er et samlet udtryk for alt det, der strider imod Gud – had, hævn, undertrykkelse, smålighed, død osv., men også alt det blændværk, der *adskiller os* fra Gud – herunder at ville insistere på, at Gud er lige så hævngherrig, som vi er, selvom han i Kristus åbenbarede sig som kærlighedens magt.

125 Dommen består med andre ord i, at alt det, der adskiller os fra Gud, bliver dømt ude og går fortabt. Dommen er ikke noget, der adskiller mennesker i grupper af frelst og fortabte. Nej, dommen går ned igennem hver eneste af os. Vi har alle sammen noget i os, der adskiller os fra Gud – vi sætter konstant skel imellem os selv og andre og os selv og Gud – men samtidig har vi også noget, der forener os med Gud og hinanden – så i den forstand er vi alle sammen frelst og fortabt på
130 samme tid.

Og derfor giver det mening, at Kristus på én gang er sat til at dømme verden og samtidig kan sige, at han ikke er kommet for at dømme verden, men for at frelse den.

135 Han er nemlig ikke kommet for at adskille verden fra sig selv, men tværtimod for at fjerne alt det, der adskiller.

Dommen er kærlighedens dom, og den lyder, at det ikke er os, men de skel, vi

sætter, der går fortabt. Eller med andre ord: Dommen er, at den evige fortabelse går fortabt.

... Og så kan vi godt glæde os lidt til pinse alligevel.

145

Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

150

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

4. søndag efter påske, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

155

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristian-tvillings-praediken-4-sondag-efter-paske>

160

165

170

175